

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે
ટેક્સ અપીલ નં.૩૮૬/૧૯૯૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. જે. ઠાકર

- ૧ શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના રિપોર્ટરોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?
- ૨ રિપોર્ટરને મોકલવો કે નહીં?
- ૩ શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?
- ૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર સવાલનો સમાવેશ થાય છે?

પ્રકાશ શંભુપ્રસાદ જોષી. . . . અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય . . . સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં.૧ તરફે વકીલ શ્રી કે. જે. શેથના, વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી આદિલ મેહતા

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં.૧ તરફે સરકારી વકીલ સુશ્રી એમ. એચ. ભટ્ટ

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. જે. ઠાકર

તારીખ:૦૮/૦૪/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧ આ મૂળ આરોપી નંબર ૧ દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલ છે, જેમાં તેણે વિશેષ ન્યાયાધીશ, અમદાવાદ (ગ્રામીણ), અમદાવાદ (ટૂંકમાં, 'ટ્રાયલ કોર્ટ') ના ચુકાદા અને આદેશને પડકાર્યો છે, તારીખ:દોષિત ૧ ૩.૦૪.૧ ૯૯૯, જેના દ્વારા મૂળ આરોપીએ ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧ ૯૮૮ ('અધિનિયમ', ટૂંકમાં) ની કલમ ૭ અને કલમ ૧ ૩ (૧) (ડી) ૧ ૩ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે નંબર ૧ ન્યાયાધીશને શીખ્યા અને તેને એક વર્ષ માટે સખત કેદની સજા અને રૂ. ૨,૦૦૦/- નો દંડ અને એક મહિના માટે વધુ સખત કેદની સજા ફટકારી.

૨. સગવડતા માટે, પક્ષકારોને ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ હાજર થવા માટે સંદર્ભિત કરવામાં આવશે.

૩. ફરિયાદી પક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો એ છે કે, સંબંધિત સમયે, મૂળ આરોપી નંબર ૧ સહાયક તરીકે સેવા આપી રહ્યો હતો. ગુજરાત રાજ્ય (એકાઉન્ટ્સ) સહાયક તરીકે સેવા આપતા મેનેજર. બિજ અને મેનેજર નિગમે ગાંધીનગર ખાતે નંબર ૨ (વહીવટીતંત્ર) પર આરોપ મૂક્યો હતો. સુરક્ષા ગાર્ડ પૂરા પાડવા માટે મૂળ ફરિયાદીનું ટેન્ડર ગુજરાત રાજ્ય બિજ નિગમ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું

અને ફરિયાદીને તે વિશે લેખિતમાં જાણ કરવામાં આવી હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે લેખિત કરારને અમલમાં મૂકવાના હેતુસર, આરોપી નંબર ૧ અને ૨ એ ફરિયાદી પાસેથી Rs.૧ ૫,૦૦૦/- ની માંગ કરી હતી. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે આરોપી નંબર ૧ અને ૨એ ફરિયાદીને દર મહિને Rs.૧ ૫૦૦ ચૂકવવાનું કહ્યું હતું અને તેઓએ કથિત રીતે ફરિયાદી પાસેથી તે સ્વીકાર્યું હતું. એવો આરોપ છે કે આરોપી નંબર ૧ અને ૨એ ઓક્ટોબર, ૧ ૯૮૯માં ફરિયાદકર્તા પાસેથી બે નાઈટ લેમ્પ અને દિવાળી પછી પાંચ ટી-શર્ટ પણ સ્વીકારી હતી. ફરિયાદમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે નવેમ્બર, ૧૯૮૯થી આરોપીએ કથિત રીતે ફરિયાદીને કહ્યું હતું કે, જો તે પોતાનો કરાર ચાલુ રાખવા માંગે છે, તો તેણે તે મહિનાથી રૂ. ૩,૦૦૦/- ચૂકવવા પડશે. ત્યારબાદ, ફરિયાદીને નોટિસ જારી કરીને તેનો કરાર રદ કરવામાં આવ્યો હતો. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે જ્યારે ફરિયાદીએ તેની થાપણની રકમ અને જાન્યુઆરી, ૧ ૯૯૦ ના બિલની રકમ પરત મેળવવા માટે આરોપીનો સંપર્ક કર્યો હતો, ત્યારે આરોપીએ નંબર ૧ ની માંગ કરી હતી અને તે સ્વીકાર્યું હતું અને આમ, નંબર ૧ અને ૨ બંને આરોપીઓએ સરકારી કર્મચારી તરીકે તેમના પદનો દુરુપયોગ કર્યો હતો. આથી, ૧૩.૦૨.૧૯૯૦ પર જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી, જેમાં આરોપીઓની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. તપાસના અંતે પૂરતા પુરાવા મળતાં આરોપી સામે કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. આરોપપત્ર હતું આરોપીનો દોષ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે નીચેના સાક્ષીઓની તપાસ કરી હતી;

ફરિયાદી સાક્ષી નંબર	સાક્ષીનું નામ	આંક નં.
૧	પંડિત નારાયણરાવ પાટીલ	૧૪
૨	બિપિન અંબાલાલ જોશી	૧૧૭
૩	બાલકૃષ્ણ મણિલાલ દવે	૧૨૯
૪	ઈશ્વરસિંહ કનૈયાલાલ ચાદવ	૧૩૦
૫	જેન્તીલાલ અંબારામ પટેલ	૧૩૧

૪. મૌખિક પુરાવા ઉપરાંત, ફરિયાદી પક્ષે તેના કેસના સમર્થનમાં નીચેના દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા;

અનુક્રમ નં.	દસ્તાવેજોની વિગતો	આંક નં.
૧	મુદ્દામલ રસીદ	૩
૨	ફરિયાદ	૧૫
૩	પંચનામા	૧૯
૪	મુદ્દમલની પુનઃપ્રાપ્તિનો પંચનામા	૧૧૯
૫	પ્રતિબંધ	૧૩૨

૫ સુનાવણીના અંતે, Cr.P.C. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું વધુ નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું, અને પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત વિવાદિત ચુકાદો અને આદેશ પસાર કર્યો. તેથી, વર્તમાન અપીલ.

૬. આરોપી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સેઠનાએ રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી નંબર ૧ ને દોષિત ઠેરવવામાં ગંભીર ભૂલ કરી હતી, કારણ કે તે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે મુલવણી કરવી જોઈતી હતી કે

આરોપી નંબર ૧ તરફથી કોઈ માંગ કરવામાં આવી ન હતી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રાયલ કોર્ટે એ હકીકતની મુલવણી કરવી જોઈતી હતી કે ફરિયાદી પક્ષ આરોપી નંબર ૧ સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાં શંકા સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો. તેથી તેમણે અપીલને મંજૂરી આપવાની વિનંતી કરી હતી.

૭ બીજી બાજુ, પ્રતિવાદી-રાજ્ય માટે વિદ્વાન એપીપીએ, અહીં અપીલનો વિરોધ કર્યો હતો અને આરોપીએ રજૂઆત કરી હતી કે અદાલતની સુનાવણી પછી દોષિત ઠેરવવામાં આવેલી સમગ્ર સામગ્રી રેકૉર્ડ પર છે, અને તેથી, આ અદાલત દ્વારા કોઈ દખલગીરીની માંગ કરવામાં આવતી નથી અને અપીલને રદ કરવામાં આવે.

૮. મૂળ આરોપી નંબર ૧ માટે વિદ્વાન વકીલ તેમજ પ્રતિવાદી-રાજ્ય માટે વિદ્વાન એપ્લિકેશન સાંભળ્યા અને તેમની સહાયથી રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યો.

૯ પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યા પછી, અપીલને બે બાબતો પર મંજૂરી આપવાની જરૂર છે, એટલે કે (૧) કોઈ માંગ નથી અને (૨) જ્યાં સુધી આરોપી નંબર ૧ નો સંબંધ છે ત્યાં સુધી કોઈ સ્વીકૃતિ નથી. વિદ્વત ટ્રાયલ ન્યાયાધીશે જેની સામે પુરાવા છે તેની સામે મોટી માખીને છોડી દીધી છે. જો કે, આરોપી નંબર ૨ ને માન્ય ટ્રાયલ જજ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. મૂળ આરોપી નંબર ૨ ને માન્ય ટ્રાયલ

જજ દ્વારા શંકાનો લાભ આપીને છોડી મૂકવામાં આવ્યો હતો. એકવાર વિદ્વાન ન્યાયાધીશ એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા કે તે શ્રી વલંદ જ હતા જેમને નાણાં આપવામાં આવ્યા હતા, સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા અને વસૂલવામાં આવ્યા હતા, હું સમજી શકતો નથી કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે આરોપી નંબર ૧ ની દોષિતતા કેવી રીતે નોંધી હતી, જેની સામે ફરિયાદી પણ જુબાની આપતો નથી કે તેણે કોઈ રકમની માંગ કરી હતી, અને તેથી, એવું કહી શકાતું નથી કે આ એક એવો કેસ છે જ્યાં આરોપીને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો. અન્યથા પણ, રેકૉર્ડ પરથી એવું બહાર આવ્યું છે કે આરોપી નંબર ૧ આરોપી નંબર ૧ની તરફેણ કરી શક્યો ન હોત, અને તેથી, ગેરકાયદેસર સમાધાનનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. આમ, એકવાર આ અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર આવે કે કોઈ લાંચ નહોતી, તો દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી. આની સામે, Cr.P.C. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપી નંબર ૧ ના વધુ નિવેદનમાં એક બુદ્ધિગમ્ય સમજૂતી બહાર આવી રહી છે, જેમાં તેણે જણાવ્યું હતું કે તેને કથિત કેસમાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યો હતો, જેનો કરાર તે જ હતો, જેની ફરિયાદ રદ કરવામાં આવી હતી. જે ઘટના બની છે તે ફકરા-૨માં જણાવવામાં આવ્યું છે. તેમનું ટેન્ડર પહેલેથી જ પસાર થઈ ગયું હતું. તે તેમને એક પત્ર દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું. એકવાર ટેન્ડર પસાર થઈ ગયા પછી, એવું માની શકાતું નથી કે તે રકમ ચૂકવવાનું કહેશે અને તે ફકરા-૩ માં તેના પુરાવામાં જે કહે છે તે છે કે આરોપી નંબર ૧ એ તેને કહ્યું કે "રિવાજ મુજબ, પૈસા ચૂકવવા જોઈએ", જ્યારે, ત્યાં બે આરોપી છે. મુખ્ય

ગુનેગાર નંબર ૨ પર આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. જો, આ સાક્ષીના પુરાવા અનુસાર આરોપી નંબર ૨ની માંગ પર વિશ્વાસ ન કરવામાં આવે, કારણ કે તેણે જુબાની આપી હતી કે આરોપી નંબર ૨એ ક્યારેય કોઈ પૈસાની માંગ કરી નથી અને તેણે શ્રી યાદવને કહ્યું હતું કે જો તે Rs.૫૦૦ ચૂકવે તો તેને મુક્ત કરવામાં આવશે. જો ત્યારે જ ચેક ન આપવામાં આવ્યો હોવા છતાં તેની ચૂકવણી કરવામાં આવી હતી, તો શું એવું કહી શકાય કે તે ગેરકાયદેસર વળતર હતું. આ પાસું તેના પુરાવા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. આરોપી નંબર ૧ હાજર ન હતો અને તેણે પૈસા ટેબલ પર મૂક્યા હતા, આરોપીના હાથમાં નહીં. તેના શર્ટ પર એન્થ્રેસીન એન્થ્રેસીનના નિશાન મળી આવ્યા હતા, પરંતુ, આરોપી નંબર ૧ નું કોઈ ટ્રાઉઝર નહોતું અને આગળની કોસ-એક્ઝામિનેશન દરમિયાન, ફકરો-૭ દર્શાવે છે કે તેને પહેલેથી જ ચુકવણી કરવામાં આવી હતી. જો કે, તેને Rs.૧૦૫૦ ની ચુકવણી કરવામાં આવી ન હતી-તેથી, તે ગેરકાયદેસર સંતુષ્ટિ હોવાનું કહી શકાય. હવે, જ્યાં સુધી તેની વાત છે તે સબસ્ટ્રેટમ ગયો છે.

૧૦. આ અદાલતને પીડબ્લ્યુ-૨ અને પંચ નંબર ૧ ના પુરાવા તરફ લઈ જાય છે. તેમના જણાવ્યા અનુસાર, તેમણે ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચેની વાતચીત સાંભળી ન હતી, પરંતુ તેમણે આરોપી નંબર ૨ સાથે વાતચીત સાંભળી હતી, જેને ટ્રાયલ જજ દ્વારા સરળતાથી નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, આ વિરોધાભાસી પુરાવા નંબર ૧. આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતા નથી તેથી, અપીલના જોખમો સાથે વ્યવહાર કરવામાં સામેલ અનિશ્ચિતતાઓની

તપાસ કરવી પડશે. આ બાબતમાં ગેરકાયદેસર સંજોગો દ્વારા પ્રભાવિત થવું જોવા મળે છે. ફરિયાદી પક્ષનો કેસ આરોપી નંબર ૧ ને દોષિત દર્શાવતો હોય છે, જ્યારે આરોપી નંબર ૨ ઈનોસન્ટને દર્શાવતો હોય છે, જે સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા "સતવીર સિંહ વિરુદ્ધ દિલ્લી રાજ્ય" ના કેસમાં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતોને નકારી કાઢે છે. આમ, સંપૂર્ણ રીતે લાલ રંગના પુરાવા વિરોધાભાસી છે. માંગ સાબિત થતી નથી અને એકવાર આરોપી નંબર ૨, જેણે પૈસા માંગ્યા હોવાનું કહેવાય છે, તેની સામે માંગ સાબિત ન થાય, તે કહી શકાતું નથી કે તે આરોપી નંબર ૧ સામે સાબિત થાય છે.

૧૧. આ બાબતના ઉપરોક્ત દ્રષ્ટિકોણમાં, અહીં, "સૂરજ માલ વિ. એસ". ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો સુસંગત રહેશે. સ્ટેટ્ડ (દિલ્લી એડમિનિસ્ટ્રેશન), (૧૯૭૯) ૪ એસ. સી. સી. ૭૨૫, જેમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે જે સંજોગોમાં લાંચ આપવામાં આવી હતી તેનાથી છૂટાછેડા લીધેલા લાંચની માત્ર વસૂલાત આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે પૂરતી નથી, જ્યારે આ કેસમાં મૂળ પુરાવા વિશ્વસનીય ન હતા.

૧૨. આ અદાલત દ્વારા "ગોપાલ લાલ જીસુલાલ ચીપા એન્ડ ઓઆરએસ" ના કેસમાં પણ આવો જ મત લેવામાં આવ્યો છે. વી. એસ. ગુજરાત રાજ્ય ", ૧૯૯૮ (૧) જી. એલ. એચ. ૯૪૩, જેમાં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે 'માંગ' અને 'સ્વીકૃતિ' ને કોઈ શંકા વિના સાબિત કરવી જરૂરી છે અને જો તેમાંથી

એક મહત્વપૂર્ણ ભાગ સાબિત ન થાય, તો ગુનાની રચના કરવામાં આવી હોવાનું કહી શકાય નહીં, અને તેથી તેમાં આરોપીની દોષિતતાને રદ કરી શકાય નહીં.

૧૩. અહીં, સર્વોચ્ચ અદાલતના તાજેતરના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ "સાતવીર સિંહ વિરુદ્ધ દિલ્હી રાજ્ય શ્રુ સીબીઆઈ" (સુપ્રા) માં કરવો પણ સુસંગત રહેશે. તે કેસમાં, ટ્રાયલ કોર્ટને જાણવા મળ્યું હતું કે ફરિયાદી પક્ષ મૂળ આરોપીની માંગ અને સ્વીકૃતિ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો અને આમ, આરોપીને તેની સામે લગાવવામાં આવેલા ભ્રષ્ટાચારના આરોપોમાંથી મુક્ત કર્યો હતો. જોકે, એક અપીલ પર દિલ્હી વડી અદાલતે ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદા અને આદેશને ઉલટાવી દીધો હતો અને આરોપીઓને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ હેઠળ દોષિત ઠેરવ્યા હતા. તેનાથી વ્યથિત થઈને મૂળ આરોપીએ સર્વોચ્ચ અદાલતમાં અરજી કરી હતી અને સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉચ્ચ અદાલતના આદેશને રદ કર્યો હતો.

૧૪. ઉપરોક્ત ચર્ચા અને ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા પ્રતિપાદિત કાયદાના સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને, હું દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતને સ્વીકારવામાં અસમર્થ છું

૧૫. શ્રીમતી ભદ્ર, એપીપી શીખ્યા. પરિણામે, આ અપીલને મંજૂરી છે. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ ચુકાદો અને આદેશ, તારીખ: ૧ ૩.૦૪.૧ ૯૯૯, ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧ ૯૮૮ની કલમ ૧ ૩ (૨) સાથે કલમ ૭ અને કલમ ૧ ૩ (૧) (ડી) <આઈ. ડી. ૧ > હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે મૂળ આરોપી નંબર ૧ ની સજા નોંધાવવી એ રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં

આવે છે. આરોપી નંબર ૧ પકડાઈ ગયો છે. તેમના જામીન બોન્ડ ડિસ્ચાર્જ થઈ ગયા છે. દંડની રકમ, જો કોઈ ચૂકવવામાં આવે તો, તેને પરત કરવામાં આવશે. આર એન્ડ પી તરત જ સંબંધિત અદાલતમાં પરત મોકલવામાં આવે.

(કે. જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિ)

ઉમેશ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.